

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ФЕНЦИК О.М. Академічна грамотність здобувачів вищої освіти: сутність та шляхи становлення	230
ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М. Науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи: теоретичні засади	232
ФЕНЧАК Л. М. Формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів початкової освіти	234
ФІЛЕ Г.Ф. Основні поняття та завдання релігійного виховання	236
ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М. Особливості соціалізації дітей в сім'ї	239
ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М. Використання пальчикового ігротренінгу в дітей дошкільного віку	241
ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М. Методи навчання грамоти в першому класі	243
ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі	245
ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М. Сучасні підходи до форм читання в початковій школі .	248
ХРИПТА А. М., ТОМАШЕВСЬКА М. О. Педагогічне спілкування як форма міжособистісної взаємодії вчителя та учнів	250
ЦІФРЯК Т.М., ЛІБА О.М. Структура методології освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	252
ЧЕКАН О.І. Сучасні тенденції досліджень процесів спілкування в ракурсі лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки з позицій різних наукових напрямків	254
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., БРИТВАК Р.М. Реформи в дошкільній освіті Закарпаття (друга половина ХХ століття)	257
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., КОБАЛЬ К.І. Інтернатні заклади Закарпаття (друга половина ХХ століття)	259
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., ЛОКЕС Б.М. Дошкільна освіта Закарпаття (1919-1938 рр.)	262
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ГУЛАН М. Методи і прийоми формування у дошкільнят діалогічного мовлення	265
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л. Музикотерапія в оздоровленні дітей	267
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ШУБЕРТ М. Технології як засіб розвитку у дітей дошкільного віку інтересу до занять фізичною культурою і спортом	269
ЧУБИРКО К. Я., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки	271
ШВАРДАК М.В., ЕРДЕЛІ-ІВАНТО М.Ю. Сутнісна характеристика технології адаптивного управління	275
ШВАРДАК М.В., ЗАВАДСЬКА В.В. Алгоритм реалізації технології антимобінгу в умовах закладу освіти	276
ШВАРДАК М.В., ПОПОВИЧ О.-М.В. Особливості реалізації коучинг-технології в умовах закладу загальної середньої освіти	278
ШЕСТАК А. Ю., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Професійні та особистісні якості сучасного педагога	279
ЩЕРБАН Г.В. Формування системи цінностей студентів у процесі професійного навчання	281

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

АГАПЧУК Б.Ф., КОРОЛОВИЧ О.О. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.....	284
---	-----

4. Велика Українська Енциклопедія. Стаття: Релігійна освіта URL: <https://vue.gov.ua/%D0%A0%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%B3%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0>. Дата звернення: 06.04.2021р.
5. Українська релігієзнавча енциклопедія. Стаття: Релігійне виховання. URL: <https://ure-online.info/encyclopedia/religijne-vyhovannya/>. Дата звернення: 06.04.2021р.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 366 с. Стаття: безрелігійне виховання.

УДК 37.035

ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ В СІМ'Ї

Незаперечним є той факт, що процес соціального розвитку дитини починається з раннього дитинства і проходить у певному соціальному середовищі. Дитина розвивається у межах своєї сім'ї, соціального й національного оточення. На дитину впливають батьки, родичі й інші дорослі, однолітки, з якими вона спілкується, а також навчальний заклад як соціальна інституція, в якій вона соціалізується. Також помітний вплив на соціалізацію дитини мають засоби масової інформації, соціокультурне середовище, у якому вона росте, події, що відбуваються у доквітлі.

Виховна місія сім'ї особлива, тому що саме тут формується характер людини, її ставлення до життя. Діти – майбутнє народу, його найбільший скарб. Отже, і головний сенс сімейного життя полягає у тому, щоб мати й доглядати дітей, вирощувати й виховувати їх. За твердженням народної педагогіки, подружжя може досягти повного духовного, фізичного й емоційного розвитку тільки через дітей, а особливу роль відводить батькам насамперед як вихователям. На високий п'єдестал вона поставила жінку-матір. «Усе найкраще на землі, – кажуть у народі, – йде від сонця та від молока матері». Мати – хранителька домашнього вогнища, перша вихователька дітей. Високими виховними обов'язками наділений батько. За вимогою народної педагогіки, дітей повинні виховувати спільно батько і мати. Чоловік, який перекладає виховання дітей на свою дружину, збіднює їх духовно, самопринижує себе як батько, як людина, прирікає своїх дітей на те, що вони перестають бути дітьми батьковими, а стають дітьми лише маминими, дитсадівськими, шкільними. У таких умовах найчастіше виникають різні непорозуміння між батьками й дітьми [1, с. 223].

Досліджуючи проблеми родинної педагогіки, М. Стельмахович відзначає: «Провідна роль у родинному вихованні належить, звичайно, батькам та рідній (материнській) мові. На формування світогляду й поведінки дітей великий вплив мають також дідусі і бабусі, брати і сестри як взаємовихователі, няні з народу, родичі, свояки, куми, ровесники, церква» [2, с. 14-17].

Власне, сім'я – «невтомна охоронниця наших предків, родоvodu, совісті й честі минулих, сучасних і прийдешніх поколінь. Таким чином свідомо українська сім'я – це духовний храм України-матері» [3, с. 4]. Тому й виховний вплив родини на формування особистості дитини, на щоденне наше буття переоцінити неможливо. «Сім'я – найперша вихователька підростаючих поколінь за всіх часів і у всіх народів, невтомна піклувальниця про формування у дітей високої духовності та гуманізму, національного духу, характеру, свідомості» [3, с. 4].

Вихованням дітей у сім'ї опікувалася в основному мати. Вона є на сторожі доброї, лагідної, світлої атмосфери в домі. Тому ідеал людини, характер моралі, спосіб життя українців підпорядковані нормам, що є типовими для жінки. Звідси й генетичні риси національного характеру: сердечність, доброта, щирість, гостинність, працьовитість тощо. «Успадкування справ батьків – у дітях. Продовження роду, народу, нації – в дітях. Увічнення зв'язків між поколіннями, збереження історичних традицій, духовної і матеріальної культури, примноження корисних винаходів попередніх поколінь – у дітях!» [4].

Власне «материнська і батьківська любов не повинна бути сліпою, а має виховувати в дитині Людину, бути підтримкою, утверджувати віру в себе, у свої сили, захищати і водночас рухати вперед, а не бути своєрідним ковпаком, ізолятором. Духовна серцевина такої любові у тому, щоб син чи донька відчували повагу до себе, прагнули бути хорошими людьми» [5, с. 26].

Сімейний вплив відзначається високою емоційністю – відносини у здоровій, гармонійній сім'ї будуються на почуттях любові і прихильності один до одного. Чутливість дитини, її довірливе ставлення до людей, сприйнятливність до їхніх оцінних суджень – усе це формується, або ж не формується у дошкільні роки сімейним оточенням дитини. Доводимо, що сім'я має більші можливості для виховання, ніж будь-який інший інститут соціалізації; цей вплив характеризується тривалістю і постійністю. Сім'я створює підґрунтя, на якому відбувається становлення особистості, її моральний, розумовий, емоційний, вольовий, фізичний і соціальний розвиток.

Аналіз наукових праць, присвячених вивченню широкого спектру проблем сімейного виховання, дав нам підставу для формулювання висновків щодо особливостей соціалізаційного впливу сім'ї як соціальної інституції на дітей дошкільного віку в порівнянні з впливом на них інших соціальних інституцій. Представники різних наукових шкіл одностайно схиляються до тези, що соціалізація та виховання дитини у сім'ї – лише одна з форм соціального виховання у суспільстві, натомість сім'я як перший інститут соціалізації виконує важливі соціалізаційні функції.

Література

1. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка / М. Г. Стельмахович. – К. : ІЗМН, 1995. – 232 с.
2. Стельмахович М. Г. Українська родина. Сім'я і родинне виховання в Україні з початку ХХ ст. і донині / М. Г. Стельмахович // Рідна школа. – № 3. – 1993. – С. 14–17.

3. Луцик Д. Идеали сім'ї у творчості класиків педагогічної думки в Україні і сучасна українська сім'я : монографія / Д. Луцик. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – 134 с.

4. Стельмахович М. Г. Педагогіка життя / М. Г. Стельмахович. – К. : Т-во «Знання» Української РСР, 1980. – 48 с. – (Серія VII «Педагогічна»).

5. Сухомлинська О. В. Материнська любов як основа виховання / О. В. Сухомлинська // Початкова школа. – 1993. – № 10. – С. 26–28.

УДК 373.2.091.313 (043.2)

ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М.,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ПАЛЬЧИКОВОГО ІГРОТРЕНІНГУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Інтеграція України в європейське освітнє співтовариство зумовила глибоке реформування системи освіти у напрямі індивідуалізації освітнього процесу, неперервності освіти та варіантності навчальних планів і освітніх програм, їх переорієнтації на пріоритетний розвиток особистості та створення для цього відповідних умов з боку суспільства. Відтак, актуалізується проблема впровадження інноваційних методик навчання, зокрема навчально-ігрових технологій, які дозволяють докорінно змінити методологію, надати нової якості організації та здійсненню освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

Зупинимось детальніше на інноваційній технології «Пальчиковий ігротренінг». Суть методики полягає в тісному зв'язку розвитку м'язів руки дитини з розвитком її мовлення та мислення. Технологія «Пальчиковий ігротренінг» знайомить дітей з різноманітними пальчиковими іграми та вправами, пальчиковою гімнастикою, логоритмікою, кінезіологічними вправами, іграми з сипучими, шнурівками, прищіпками, гудзиками, дрібними предметами та ін. [1, с.134].

Ігри з пальчиками розвивають мозок дитини, мову, творчі здібності, уяву. Прості рухи допомагають прибрати напруження не тільки з самих рук, але й розслабити м'язи всього тіла. Вони здатні покращити вимову багатьох звуків. Загалом, чим краще працюють пальці і вся кисть, тим краще дитина розмовляє. Пальчикові ігри – не єдиний засіб розвитку дрібної моторики рук дитини, але пальчикові ігри мають значну перевагу: дитина засвоює їх в процесі живого і емоційно-насиченого спілкування з дорослим. Пальчикові ігри та вправи – унікальний засіб для розвитку дрібної моторики і мови дитини в їх єдності і взаємозв'язку.

Пальчиковий ігротренінг з використанням підручного матеріалу є ефективним засобом розвитку таких функцій:

– корекції мовлення дітей (в головному мозку людини центри, відповідальні за мову і рухи пальців рук, розташовані дуже близько;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>